

Posudek vedoucího práce

na diplomovou práci Bc. Michaely Šedivé

Kognitivní dopad použití rázu ve spontánní politické debatě

Diplomová práce Michaely Šedivé představuje zdařilou experimentální studii na aktuální téma, jež také dobře zapadá do výzkumné činnosti FÚ. Autorka sleduje dopad užití rázu na percepční zpracování signálu. Podle hypotézy by měla přítomnost rázu snižovat kognitivní náročnost percepce, a tedy vést k nižším reakčním dobám (RD). Tento předpoklad se na jednu stranu ukázal jako opodstatněný, na druhou stranu práce přinesla četné metodologické podněty, jež bude nutno v podobných výzkumech zohlednit.

Zadání práce bylo poměrně náročné, o to více vynikne, že bylo splněno s přehledem. Odborná úroveň práce je vynikající, experimentální část se řídí aktuálními metodologickými zásadami a provedení i popis experimentu hodnotím jako silně nadprůměrné. Zvolený experiment kladl na autorku vysoké nároky časové, technické i interpretační.

Úvodní teoretické kapitoly zasazují experiment do širšího kontextu. Autorka postupuje systematicky, práce má logické členění a čtenář se velmi snadno orientuje. Velmi pozitivně hodnotím autorčin interpretační vhled: nejde jen o přehled předchozích prací, nýbrž o přehled pečlivě vybraný a komentovaný. Autorka uvádí také konkrétní výsledky daných studií, důsledně je interpretuje ve světle typu projevu (čtený, připravený, polospontánní, spontánní), hledá vlastní vysvětlení včetně toho, že se nebojí vyargumentovat svůj nesouhlas s autory. Autorčina znalost problematiky je patrná v celé práci, včetně diskuzní části, kdy si je vědoma omezení svého výzkumu a nabízí řadu dalších podnětů.

Slabších stránek v práci nenajdeme mnoho.

- 1) Dala by se zmínit část kapitoly 2 o zkoumání výskytu rázu ve vybraných jazycích, která je možná až příliš podrobná (práce se přitom primárně nezabývá produkčními aspekty rázu).
- 2) Jazyková úroveň je celkově dobrá, ale najdeme řadu míst, jež by snesla stylové vylepšení a obratnější formulace.¹ Práce obsahuje omezené množství překlepů. Na s. 17 chybí sloveso: „její virtuální účastníci osvojování zařadili při simulaci učení se jazyku nabídnuté omezení ošetřující výskyt rázu před slovem s iniciální

---

¹ Například „je vždy potřeba důkladně se seznámit se způsobem nakládání s ním“ (s. 10), „Jedním z hlavních aspektů, ve kterém se užitá metoda této práce liší od výše zmiňovaných, je užití typu materiálu“ (s. 49) „Pro tyto účely jsme ve jménu možnosti porovnávat napříč mezi různými dvojicemi upřednostnili před jinými (viz Jiang, 2012) variantu počítání reakční doby od hranice mezi cílovým slovem a slovem předcházejícím.“ (s. 55)

samohláskou označili za důležité.“ Neslabičné předložky by neměly stát na konci řádku.

- 3) V sekci výsledků jsou některé texty či popisky obrázků v angličtině.
- 4) Rozsah použité literatury je sice nadprůměrný, ovšem způsob citování podprůměrný. Několik odkazů v seznamu chybí: Kohler (2001) [s. 11], Schwartz et al., 2015 [s. 45]; častěji však dochází k tomu, že je na některé práce odkazováno špatně či s překlepy (chybí druhý autor, nesprávný rok, interpunkce apod.).

V rámci obhajoby navrhuji, aby autorka reagovala na následující otázky a podněty:

- Na str. 20 se píše: „Bodem (b) autor míní jevy typu t-glottaling, jež se vyskytují také například v němčině“. Jde v článku skutečně o němčinu? Nebo o angličtinu?
- Na str. 73 formulace „V rámci explorační jsme se zaměřili na položky s vyšší vzdáleností a porovnali jsme průměry extrémních hodnot obou stran“ evokuje, že jde o tu skupinu „remote“; autorka patrně myslí, že jde o položky s větším rozdílem v RD.
- Na str. 79: „Obecně navrhuje, aby se budoucí výzkum zaměřil především na práci s méně spontánním materiálem“. Naopak?
- Bylo při manipulacích možné najít ve všech případech vhodné dvojice sousedních segmentů, které byly následně transplantovány do cílového okolí? Např. u-o, o-u, e-a apod. Nebo bylo nutné vložit ráz z „podobných“ okolí?

Na závěr konstatuji, že předkládaná práce Michaely Šedivé splňuje svým obsahem i rozsahem požadavky kladené na diplomovou práci. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně až velmi dobře**.

V Praze dne 6.6.2022

.....

Mgr. Pavel Šturm, Ph.D.
Fonetický ústav FF UK